



ZAANS
SYMFONIE
ORKEST

voorjaarsconcert

zondag 22 april 2012

Enkele leden van het Zaans Symfonie orkest hebben met elkaar een klein ensemble opgericht. Dit groepje muzikanten heeft zich toegelegd op het spelen van oude dansmuziek. Van Weense walsen naar Italiaanse smartlappen, langs Argentijnse tango's, richting Vivaldi. Sanseveria, want zo heet het ensemble, neemt



u de wereld rond. Enthousiaste musici uit het Zaans Symfonieorkest geven uw feest graag iets extra's. Soms wordt de spelers gevraagd of ze het niet erg vinden wat op de achtergrond te klinken. Het antwoord is NEE; zonder de Sanseveria- bijdrage zou uw speciale moment niet hetzelfde geweest zijn.

Wilt u een bijeenkomst, feestje of receptie verlevendigen met salonmuziek, dan kunt u contact opnemen met José Vosbergen 0610840648. De opbrengst van de optredens komt ten goede aan het orkest.

Gioachino Rossini

Ouvertüre zur Oper Semiramis

allegro vivace
andantino

Camille Saint-Saëns

Concert No. 1 opus 33 voor cello en orkest

allegro non troppo
allegretto con moto
allegro non troppo

PAUZE

Edward Elgar

Dream-Children, opus 43

Andante
Allegretto piacevole
Andante

Georges Bizet

L'Arlesienne suite No 1, opus 23

Ouverture	allegro deciso
Menuetto	allegro giocoso
Adagietto	adagio
Carillon	allegretto moderato



ZAANS
SYMFONIE
ORKEST

Het Zaans Symfonie Orkest zal zich ook in 2012 laten horen. En weer samen met aansprekende solisten. U als vaste bezoeker herinnert zich vast nog het prachtige concert met klarinettist Coen Stuit in november 2011 en het grandioze eerste pianoconcert van Beethoven met Hans Schellevis in april.

Dit jaar komt de piano weer aan bod, maar dat is pas in november. Nu is het de cello.

22 April, maar dan vijf jaar geleden, trad dezelfde solist op: Sebastiaan van Halsema. Toen met de Rococovariaties van Tchaikovsky. Nu is hij er weer met het beroemde eerste celloconcert van Saint-Saëns.

Instrumentalisten als de genoemde blijken in de voorbereiding een onmiskenbaar stimulerende uitwerking op de orkestleden te hebben. En dat gevoel blijft bij de andere stukken. Hopelijk is dat tijdens het concert ook het geval. Naast de vaste dirigent Guido Müller heeft ook Leo Verreijt het orkest bij de voorbereiding aan de hand genomen en er alles aan gedaan om dat vuur op te stoken.

Het concert opent, vanzelfsprekend, met een ouverture. Dit keer een van Rossini. Na de pauze twee stukken van rond 1900, maar heel verschillend. Een bijna melancholisch stuk en een grotendeels blijmoedig als afsluiting.

Het ZSO wenst u veel luisterplezier.

Het ZSO staat sinds november 2008 onder leiding van **Guido Müller**, van huis uit violist. **Guido Müller** (Leeuwarden, 1968)



begon zijn vioolopleiding aan de AVO voor jong talent van het Koninklijk Conservatorium in Den Haag. Daarna studeerde hij viool bij Ilja Grubert aan het Rotterdams Conservatorium en bij Zinaida Gilels in Boston. Hij volgde masterclasses bij onder anderen Herman Krebbers, Pavel Vernikov en Jean-Jacques Kantorow. Hij nam deel aan diverse cursussen en festivals in onder meer Italië en Finland. Sinds november 1996 is hij als violist verbonden aan het Radio Filharmonisch Orkest. Hij verving onder meer in het Rotterdams Philharmonisch Orkest, het Nederlands Philharmonisch Orkest, het Balletorkest, de Amsterdamse Bachsolisten, het Nieuw Ensemble, Amsterdam Sinfoniëta, Combattimento

Consort en het Doelen Ensemble. Met deze orkesten trad hij op in binnen- en buitenland. Tevens speelde hij veel kamermuziek. Guido Müller studeerde orkestdirectie bij Jac van Steen en Edmond Saveniers en in Engeland bij Denise Ham en George Hurst. Ook werd hij diverse keren gevraagd om deel te nemen aan een masterclass orkestdirectie aan de Royal Academy of Music in Londen onder leiding van George Hurst. Verder kreeg hij les van Robert Houlihan en Rodolfo Saglimbeni. Guido Müller stond al voor heel wat orkesten. Zo dirigeerde hij het Crea Orkest, het Noordhollands Jeugdorkest, het Utrechts Studenten Orkest en het Canford Festival Orchestra in Engeland. Naast het Zaanse Symfonie Orkest dirigeert hij het Vechtstreek Symfonie Orkest in Maarssen.

Geboren te Amsterdam (1985), begon

Sebastiaan van

Halsema met cellospelen op zesjarige leeftijd bij Denise Rosing aan de Gemeentelijke Muziekschool Zaanstad. Op twaalfjarige leeftijd werd hij aangenomen in de Jong Talentklas van het Amsterdams Conservatorium, waar hij zes jaar studeerde bij Maarten Mostert. Sebastiaan vervolgde zijn studie aan de



Guildhall School of Music & Drama te Londen bij Louise Hopkins. In 2008 kreeg hij een cum laude-beoordeling bij zijn bachelorexamen en ontving hij ook het prestigieuze Concert Recital Diploma. Vervolgens rondde hij in 2010 zijn masterexamen succesvol af aan dezelfde opleiding.

Sebastiaan bezocht verschillende muziekfestivals, waaronder IMS Prussia Cove, Bowdoin International Music Festival in Maine (USA) en Holland Music Sessions.

Hij volgde masterclasses bij onder anderen Anner Bijlsma, Paul Katz, Steven Doane, Pieter Wispelwey en kamermuziekmasterclasses bij Mstislav Rostropovich, Gary Hoffman, Valeria Szervánszky, Nobuku Imai en het Florestan trio.

In 2003 was hij prijswinnaar tijdens de nationale finale van het Prinses Christina Concours en winnaar van verschillende beurzen waaronder de Martin Musical Scholarship Fund award.

Hij soleert regelmatig met orkest. Zo speelde hij onder meer met het Nederlands Promenade Orkest, het Nederlands Jeugd Strijk Orkest, het Noordhollands Jeugd Orkest, met werken van Tchaikovsky, Vivaldi, Dvorak en C.P.E. Bach.

Met het Zaans Symphonie Orkest soleerde Sebastiaan al eerder met Tchaikovsky's Rococovariaties.

Sinds augustus 2011 is Sebastiaan van Halsema officieel lid van Cello Octet Amsterdam.

Wilt u meer weten over het Zaans Symfonie Orkest? Bezoek dan de website:

www.zaanssymfonieorkest.nl

Daar vindt u alles wat u weten wilt. Wat recensenten van de eerdere concerten vonden; hoe u donateur kunt worden; bij wie u zich als lid kunt aanmelden; wanneer de repetities zijn enzovoort.

Natuurlijk kunt u ook gewoon schrijven of bellen:

Secretariaat Treilerstraat 49 1503 JC Zaandam
075 6145602



Gioacchino Rossini (schrikkeldag 1792 - vrijdag de dertiende november 1868) was een Italiaan die op zijn 33ste naar Parijs emigreerde en daar nauwelijks meer iets componeerde. Zijn werk uit die lange periode omschreef hij ooit zelf als 'zonden van de oude dag'. In totaal schreef hij in nog geen twintig jaar een veertigtal opera's. Hij was nog maar 22 toen hij op basis van zijn verdiensten al een positie verwierf aan het Teatro San Carlo in Napels. Het was toen en daar dat hij komische opera's schreef

waaronder **Il barbiere di Siviglia**, een werk in twee aktes, dat hij binnen drie weken voltooide. De dramatisch verlopen première vond overigens plaats in Rome. Het publiek daar schreeuwde en tierde tijdens de voorstelling, daartoe aangezet door Giovanni Paisiello die al eerder een opera over de barbier had gemaakt. Hij beschuldigde Rossini van plagiaat. De tweede uitvoering, een week later, pakte veel beter uit. Zijn opera Semiramis, waarvan u vanmiddag de ouverture hoort, dateert uit een iets latere periode toen hij zich wijdde aan het meer serieuze werk. Hij was toen net dertig. Van zijn opdrachtgevers kreeg hij, naar verhouding, heel veel tijd om een libretto te zoeken, de opera te maken, zangers te contracteren en in te studeren. Van de hem toebedeelde veertig dagen gebruikte hij er slechts 33. De op de legende van Semiramis van Babylon gebaseerde opera wordt overigens zelden of nooit meer opgevoerd.

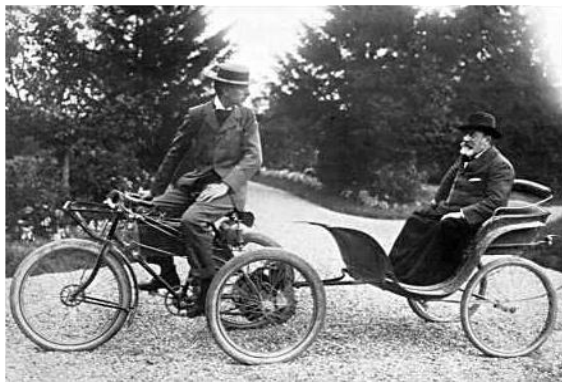
De ouvertures van Rossini zijn blijvertjes. Denk maar aan die van de Barbier van Sevilla en van La gazza ladra (de diefachtige ekster). Dat is niet verwonderlijk want ze bevatten vrolijke, prettig in het gehoor liggende melodieën die in een snelle aaneenschakeling aan elkaar geregen zijn. En dat alles in een steeds wisselende dynamiek, compleet met de fameuze Rossini-crescendo: een steeds sterker wordende herhaling van hetzelfde motief.

Het Zaans Symfonie Orkest kampt met hetzelfde probleem als waarmee veel verenigingen te maken hebben: gebrek aan geld. De eigen middelen zijn niet toereikend om dat te realiseren wat het orkest doet. Dat kan alleen dankzij de steun van donateurs, vrienden van het orkest en een aantal instellingen.

Dirigent, bestuur en leden zijn dan ook zeer erkentelijk voor de steun van al diegenen die zich het afgelopen jaar als nieuwe donateur hebben aangemeld. Verder danken ze het Prins Bernhard Cultuurfonds, de Stichting Ir. P.M. Duyvis, de Maatschappij tot Nut van 't Algemeen, de Gemeente Zaanstad, de Vereniging tot Aanwending der Fondsen van de voormalige 'Spaarbank te Wormerveer', genaamd Gerrit Blaauw en het Honig-Laanfonds voor hun substantiële ondersteuning. Zonder deze steun zou het Zaans Symfonie Orkest niet kunnen bestaan.

**Wilt u het werk van het ZSO steunen, dan kunt u zich opgeven als vriend van het orkest bij het secretariaat Treilerstraat 49 1503 JC Zaandam
Voor giften aan het orkest is het wellicht van belang te weten dat het orkest officieel te boek staat als ANBI, een 'algemeen nut beogende instelling'. Dat betekent dat giften aan het orkest fiscaal aftrekbaar zijn.**

Voor **Camille Saint Saëns** (1835 - 1921) was componeren niet iets bijzonders. Eigenlijk alles ging hem gemakkelijk af. Hij begon als 'gewoon' wonderkind om uit te groeien tot een buitengewoon begaafd volwassene. Misschien was hij wel de componist met het hoogste IQ uit de hele muziekgeschiedenis. Toch werden hij (en zijn muziek) niet door iedereen evenzeer gewaardeerd. Volgens zijn, ongetwijfeld



afgunstige, collega-componist Eduard Lalo leek Saint-Saëns sprekend op een papegaai: hetzelfde scherp gesneden profiel, een snavelachtige haakneus, rusteloos, doordringende ogen, altijd heen en weer trippelend en doorlopend

geaffecteerd kakelend. Zijn muziekstijl was eclectisch, dat wil zeggen van alles wat: nooit specifiek Saint-Saëns, zoals bijvoorbeeld de muziek van Bach, Mozart, Beethoven of Debussy. Als je een compositie met een Franse inslag hoort en je kunt het zo één, twee, drie niet thuisbrengen, denk dan aan Saint-Saëns. Goede kans dat het raak is.

Van de vele werken die Saint-Saëns schreef zijn slechts weinige echt populair geworden. Tot die categorie horen vanzelfsprekend de imposante 'orgelsymfonie' (nr. 3), het speelse 'Carnaval des animaux', de spookachtige 'Danse macabre' en de bijbelse opera 'Samson et Dalida'. En natuurlijk zijn eerste celloconcert dat u vanmiddag hoort. Zijn vier symfonieën hoor je zelden, de andere opera's al helemaal niet en de concerten, vijf voor piano en drie voor viool, zijn weliswaar vaste repertoirestukken geworden, maar echt vaak hoor je ze niet.

Toch zijn het allemaal uiterst elegante concertwerken, die uitmunten in helderheid en melodieuze expressiviteit.

Het eerste celloconcert behoort dus tot zijn populairste werken. Pablo Casals koos het bijvoorbeeld voor zijn debuut in Londen en hield gedurende heel zijn carrière dit concert op het repertoire.

De drie duidelijk te onderscheiden delen van het concert worden zonder onderbreking gespeeld. De meeste concerten beginnen met een gedragen orkestrale inleiding; niet bij Saint-Saëns. Een enkele tutti-noot volstaat en dan is gelijk het woord aan de solist, die het machtige naar beneden denderende hoofdthema exposeert. Het lyrische neventhema volgt in kalme cantilenen. De expositie wordt - zij het met bescheiden variaties- herhaald. Dan volgt niet, zoals in de sonatevorm gebruikelijk, eerst een doorwerking van de thema's en daarna de recapitulatie, maar iets wat die beide delen verenigt.

Wanneer de strijkers een sourdine op de kam plaatsen en een elegant allegretto con moto inzetten, weet de toehoorder dat het tweede deel van het concert is begonnen. Het is een menuet waarbij de solo-cello met bravoure het dansante thema begeleidt en vergenoegd brommend de beweging met een langzame cadens beëindigt. De houtblazers keren in het derde gedeelte, allegro non troppo, terug naar het onstuimige hoofdthema. Heftige orkesttutti's, zangerige cantilenen, afgeleid van het neventhema, en virtuoze solopassages van de cello wisselen elkaar af. Voor je er erg in hebt is het concert voorbij.

Nee, van langdradigheid en voorspelbaarheid kun je Camille Saint-Saëns niet betichten.





Sir Edward Elgar (1857 - 1934) is natuurlijk de componist van de Pomp and Circumstance-marsen, met daarin de elk jaar tijdens de Last Night of the Proms luidkeels 'meegezongen' eerste mars Land of Hope and Glory. Zijn a capella koorwerken staan nog altijd

veelvuldig op het programma bij uitvoeringen (Engeland heeft een rijke koortraditie) en ook zijn kamermuziek houdt fier stand. Ook bij de 'kenners' heeft hij een grote naam als componist van de nog altijd raadselachtige Enigma-varianties, van een eerste symfonie die in één jaar meer dan honderd uitvoeringen beleefde, van het voor Fritz Kreisler geschreven vioolconcert, van tal van grote koorwerken en nu nog bekende salonstukken. Daarnaast was hij een groot kenner van en zeer gewaardeerd publicist over de Engelse literatuur. Wel bijzonder voor iemand die gezien wordt als een autodidact.

Elgar stamt uit een lower-middele-class-gezin -zijn vader was pianostemmer- waar wel heel veel aan muziek gedaan werd. Zo leerde hij thuis viool, altviool en orgel spelen, wat hij praktiseerde in allerlei bands en orkesten in de Midlands.

Het stuk dat u vanmiddag hoort stamt uit 1902. Elgar stond toen op het toppunt van zijn roem. Het bestaat uit twee delen, volgens onderzoekers beide afkomstig uit een niet uitgegeven symfonie. De naam werd bij een heruitgave in 1911 gewijzigd in 'Enfants d'un Rêve', een titel die Elgar beter vond.

De oorspronkelijke naam verwijst naar waar hij zijn inspiratie vandaan heeft. Dat is een van de essays van Charles Lamb genaamd 'Dream-Children; A Rêverie'. Dat verscheen in 1822. In het verhaal vertelt een grootmoeder aan twee kinderen over hoe het vroeger was. Die kinderen staan symbool voor elk kind in elke volwassene. Elgar verbeeldt dat dromerige gevoel in romantische klanken vol verlangen naar toen alles nog kalm en minder hectisch was.

Bij de naam **Bizet** denken de meesten meteen aan *Carmen*. Toch is het onjuist Bizet als de maker van één hit te zien.

Georges Bizet (1838 - 1875)

componeerde op zijn vierde al zijn eerste stukjes. Zijn muzikale moeder bracht hem vervolgens zoveel vaardigheid in het pianospel bij dat hij al op zijn negende werd toegelaten tot het conservatorium.

Zijn carrière verliep aanvankelijk als die van een wonderkind: hij verzamelde allerhande prijzen en onderscheidingen,

onder andere voor piano, orgel en compositie. Toen hij in 1857 de prestigieuze Prix de Rome voor compositie won, had hij reeds een klein, maar gaaf oeuvre gecomponeerd. Hij voelde zich sterk, frequenteerde de Parijse uitgaansgelegenheden en nam elke dag een duik in de Seine. Zijn bedje was gespreid.



Daarna kwam flink de klad in zijn de carrière; de beloftes werden niet ingelost en hij begon zich zorgen te maken. Zo leverden zijn theaterwerken en opera's, waaronder *Les pêcheurs de perles* niet het verlangde resultaat op. In arren moede werd hij toen maar pianoleraar. Tussen de bedrijven door bleef hij echter wel componeren. Nu vooral voor piano. Tijdens de Frans-Duitse oorlog, in 1871 schreef hij in diensttijd de suite *Jeux d'enfants*, twaalf stukken voor piano-vierhandig. Twee jaar later bewerkte hij er vijf tot een succesvolle orkestsuite. Het Zaans Symfonie Orkest speelde die in 2007. Het leek wel of hij het nu van bewerkingen moest hebben. De toneelmuziek bij Daudets *L'Arlésienne* (*Het meisje uit Arles*) die hij in 1872 schreef, kreeg de handen namelijk weer niet op elkaar. De latere bewerkingen in twee orkestsuites deden dat wel. De eerste bewerking is van Bizet zelf en de tweede van zijn vriend Ernest Guiraud. De eerste hoort u vanmiddag.

Het zijn vier stukken, geput uit de oorspronkelijke 27, waarin heel veel zang voorkwam. De bewerking is louter instrumentaal. Je merkt meteen dat Bizet een meester was in het orkestreren. De delen zijn zeer afwisselend, maar ook binnen de afzonderlijke delen is de afwisseling in toonsoort en dynamiek soms groot. De stemming wisselt voortdurend van fel naar dromerig, van vrolijk naar weemoedig, van fijnzinnig en charmant naar geraffineerd. Zoals de stemming van een meisje uit Arles kan wisselen.



Op zondag 20 november 2011 speelde klarinettist Coen Stuit met het Zaans Symfonie Orkest.

Komt u in november 2012 weer luisteren? Nu naar solist Jesse Ang op piano?

In het ZSO speelden:

Eerste viool: José Vosbergen, Anja Blekkenhorst, Helga Bakker, Agnes Leguit, Mirjam Brinkman, Renate Smit, Fabiana Engelsbel, Hans Rijkmans.

Tweede viool: Ellis Verreijt, Marja Sinkeldam, Andrew Mattijssen, Judith Friso, Ton Roling, Dick Bijlsma, Ruth Cobelens.

Altviool: Ton Olsthoorn, Wobbe Treffers, Jan de Lange, Anneloes ter Horst.

Cello: Jeannine Groenheiden, Herman Tromp, Anni Kearney, Trudy de Loof.

Contrabas: Jan Engel, Pauline Hoenderdaal.

Harp: Lisanne Koot.

Fluit: Christine Calis, Andrine Stal.

Hobo: Yvonne de Groot, Nel Jongh.

Klarinet: Huib Brokkelkamp, Victor Bon.

Fagot: Wim van der Ende, Harry Verweij.

Hoorn: Martin Blee, Edna Brouns, Tim Knol, Joke Koolhaas.

Altsax: Dirk Balk.

Trombone: André Melo, Octavio Montava Marin

Trompet: Mark-Jan Kloet, Martijn Zijlmans,

Slagwerk: Leida Zandstra, Hennie Kraaijpoel.

